

SOZawe-Raad

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem
en leden der gemeenteraad

Datum 12 december 2011
Ons kenmerk SZWraad/2011
Contactpersoon S.K. Augustin
Doorkiesnummer 023-5115273
E-mail augustsk@haarlem.nl
Kopie aan L.Lans
Bijlage(n) Artikel Binnenlands Bestuur d.d. 7 december
Onderwerp advies nota SHV

Geacht College en leden der gemeenteraad,

Het College heeft gemeend de, in onze ogen zeer ingrijpende maatregelen die de aanscherping van de WWB met zich meebrengen, niet voor advies voor te leggen aan de SoZaWe-raad. Desalniettemin vinden wij deze aanscherping zo ingrijpend dat wij gemeend hebben toch een advies uit te brengen.

Mede naar aanleiding van de publicaties van onder meer de Sociale Alliantie en de vergadering van de SoZaWe-raad van 30 november 2011 willen wij het volgende naar voren brengen:

Bij de aanscherping van de WWB in de gemeente Haarlem zou in ieder geval met volgende punten rekening moeten worden gehouden en zoveel mogelijk in de verordeningen moeten worden geregeld:

Gemeentelijke beleidsvrijheid:

- 1 Wat wordt verstaan onder aantoonbare inspanningen. De gemeente mag dit bepalen.
- 2 Welke bewijslast moet de jongeren overleggen om aan te tonen dat hij zich voldoende heeft ingespannen en hoe groot is de bandbreedte van de criteria waarmee dat beoordeeld wordt (onder verantwoordelijkheid van de gemeente). Ook dit wordt aan de gemeente overgelaten.

Effecten en risico's

- 1 Het uit beeld geraken van jongeren met multi problematiek, jongeren die niet zelfredzaam zijn, zwerfjongeren. Er is geen mogelijkheid voor ontheffing van de 4 weken wachttijd. Voor (ex) vluchtelingen zou er wel een mogelijkheid bestaan om een uitzondering te maken op de 4

weken wachttijd. Wij vragen de gemeente deze uitzondering dan ook in de verordening vast te leggen.

- 2 Jongeren in de wachttijd zich inkomsten verschaffen uit illegale (zwart werken) of zelfs criminele activiteiten.

Tot aan de totstandkoming van de Wet werken naar vermogen wordt het recht op een Wajong-uitkering op grond van hoofdstuk 2 van de Wet Wajong voor jongeren die arbeidsvermogen hebben en die na 1 januari 2012 een uitkering op grond van de Wet Wajong hebben aangevraagd (vooralsnog) uitgezonderd van de huishoudinkomenstoets. Deze vrijlating van de Wajong-uitkering op grond van de hoofdstukken 2 en 3 geldt alleen indien degene die de Wajong uitkering ontvangt deel uitmaakt van een gezin naar de definitie van dit wetsvoorstel waartoe één of meer meerderjarige (stief/aangetrouwde) kinderen behoren.

De SoZaWe-raad maakt zich ernstig zorgen over het terugbrengen van het reïntegratiebudget en welke gevolgen dat heeft voor Wajongers en WSWers. Helemaal gezien de veranderingen die per 1 januari 2013 de Wet Werken naar Vermogen met zich meebrengen voor deze groepen. Verder vindt de raad het belangrijk om in de verordeningen goed vast te leggen hoe met mensen wordt omgegaan die behoren tot de Bijzondere doelgroepen (zorgmijders, e.d) en de eerder genoemde jongeren met multi problematiek.

Effecten en risico's

- 1 Ouders worden voor hun inkomen afhankelijk van inwonende meerderjarige niet studerende kinderen.
- 2 Indien in een gezin één of meerdere werkloze meerderjarige kinderen jonger dan 27 jaar aanwezig zijn dan kan het gezinsinkomen worden gekort als jongere niet meewerkt (onwillig is om onderwijs te volgen of aan het werk te gaan).
- 3 Het aantal niet uitkeringsgerechtigden zal toenemen (zeker onder jongeren). De prikkel om deze groep aan het werk te helpen ontbreekt in de bijstand.
- 4 Ouders zullen kinderen 'dwingen' tot uit huis gaan om financiële afhankelijkheid van kind te voorkomen. Dat geldt ook voor kinderen met een beperking. Die kinderen kunnen vervolgens gebruik (moeten) maken van voorzieningen (die veel meer kosten dan een uitkering), zoals begeleid wonen.
- 5 Jonge alleenstaande ouders die bij hun ouders wonen, worden gedwongen hun ouders te onderhouden als zij werken. Dit kan er toe leiden dat deze alleenstaande ouders kiezen om zelfstandig te gaan wonen. Het is de vraag dit de arbeidsparticipatie van deze alleenstaande ouders ten goede komt.
- 6 Risico van splijten van gezinnen als kind zijn 'ouders' niet wil onderhouden.
- 7 Werken met loondispensatie van een gezinslid is niet lonend omdat deze inkomsten worden verrekend met de gezinsuitkering

Gemeentelijke beleidsvrijheid:

- 1 Hoelang kan iemand worden verplicht een tegenprestatie te leveren?
- 2 Kan “de bevolking” zich uitspreken over de noodzakelijkheid van de diensten in het kader van de tegenprestatie? Ligt het eindoordeel over die noodzakelijkheid bij de gemeente en kunnen verschillende gemeenteraden dus verschillende criteria aanleggen?
- 3 Hebben mensen met beperkingen die alleen een tegenprestatie kunnen leveren via een werkvoorziening er op rekenen dat zij die van de gemeente krijgen?

Bij het invoeren van een inkomensgrens van 110% WML zal een aantal mensen niet langer kunnen deelnemen aan de collectieve verzekering met als risico dat zij tot de niet-verzekerden gaan behoren.

De beleidsvrijheid van gemeenten wordt hiermee ernstig ingeperkt, zeker voor wat betreft het minimabeleid en de armoedebestrijding.

Hiermee zegt de regering invulling te geven aan de motie Blanksma-Spekman c.s. (kamerstuk 24 515 nr 181). In deze motie vraagt de Tweede Kamer de regering om gemeenten die onvoldoende bijdragen aan het met de helft terugdringen van het aantal kinderen uit arme gezinnen dat maatschappelijk niet meedoet om financiële redenen, financieel af te rekenen door een korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Stapelning van maatregelen

De voorgestelde wijzigingen van de WWB hebben een samenhang met een aantal andere wetsvoorstellen en beleidsontwikkelingen: hoofdlijnennotitie Wet Werken naar Vermogen, wijzigingen in de AWBZ en het Wetsvoorstel huisbezoek rechtmatigheid uitkering. Voor wat betreft de inkomensgevolgen voor uitkeringsgerechtigden kunnen de effecten zelfs cumulatief en daarmee desastreus voor bepaalde groepen zijn.

- 1 Naast jongeren met Multi problematiek vormen jongeren die geen recht op een uitkering hebben een risicogroep. Worden zij nog wel geholpen om aan het werk te komen. De groep nuggers onder jongeren zal aanzienlijk stijgen als gevolg van de invoering van de huishoudinkomenstoets.

Noodzaak tot aanpassen van de gemeentelijke verordeningen

Als de aanscherping van de WWB doorgaat betekent dat de verordeningen in het kader van de WWB moeten worden aangepast.

Het betreft:

- Verordening toeslagen- en verlagingenbeleid
- Verordening Re-integratiebeleid
- Verordening Bestrijding misbruik en fraude
- Verordening Verlaging uitkeringen (sancties)
- Verordening langdurigheidstoelag

4

- Verordening Cliëntenparticipatie

In afwachting van uw antwoord en met vriendelijke groet,

Namens de SoZaWe-raad
Harp Tetterode
Lid SoZaWe-raad

UIT BINNENLANDS BESTUUR

7 DECEMBER 2011

GEMEENTEN PRESENTEREN ALTERNATIEF HUISHOUDTOETS

De vier grote gemeenten, de G4, hebben een alternatief plan bedacht dat de zogeheten 'huishoudtoets' in de nieuwe Wet werk en bijstand moet vervangen. Het plan, dat gesteund wordt door de VNG en de G32, is naar de Eerste Kamer gestuurd. De gemeenten willen zo druk uitoefenen op de Senatoren om het huidige wetsvoorstel niet aan te nemen.

50 miljoen bezuinigen

In de nieuwe Wwb moet een huishoudtoets komen, vinden de bewindslieden Kamp en De Krom (beide VVD) van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De toets houdt in dat kinderen geen bijstandsuitkering krijgen als de ouders in de bijstand zitten. Als diezelfde kinderen gaan werken, verliezen de ouders hun bijstandsuitkering, of worden ze gekort. Staatssecretaris De Krom denkt op deze manier zo'n 50 miljoen euro op de uitkeringen te kunnen bezuinigen.

Zak- en kleedgeld

In het plan dat nu bij de Eerste Kamer ligt, wordt ook ongeveer 50 miljoen bezuinigd. Maar op een andere manier. De bijstandsnorm voor inwonende kinderen wordt op het niveau gebracht van de uitgaven die voor hen noodzakelijk zijn. 'Ze krijgen in het plan een toelage. Een soort 'zak- en kleedgeld', legt een woordvoerder van de VNG uit. 'Die is ongeveer 340 euro per maand. Daarvan kunnen ze ziektekosten betalen, maar ook kleding kopen of uitgaan.'

Bijzondere bijstand

Doordat de kinderen toch een uitkering krijgen, is de uitvoering van dit plan duurder dan die van het wetsvoorstel dat nu bij de Eerste Kamer ligt. 'Maar de verwachting is dat bij het plan van De Krom veel mensen een beroep zullen doen op de bijzondere bijstand', aldus de woordvoerder. 'Door de kinderen een toelage te geven, zullen er minder mensen in de financiële problemen komen en zullen er dus minder mensen bijzondere bijstand nodig hebben.'

Verhuizen

Volgens de gemeenten stimuleert de huishoudtoets jongeren niet om te gaan werken, omdat de ouders van de werkende jongere dan hun uitkering verliezen. De verwachting is dat veel jongeren zullen gaan verhuizen om op die manier de uitkering niet te verliezen. 'De Raad van State verwacht dat de huishoudtoets tot veel verhuisbewegingen zal leiden om de inkomensachteruitgang te omzeilen', aldus de woordvoerder. 'De Raad twijfelt daarom ook of de bezuinigingen van 50 miljoen wel reëel zijn.' Ook is het plan van De Krom lastig te handhaven en kost controle extra geld, redeneert de VNG.

1 juli 2012

Staatssecretaris De Krom wil dat de nieuwe bijstandswet op 1 januari 2012 ingaat. De VNG heeft er al op gewezen dat dit organisatorisch en technisch een groot probleem gaat worden. Grootste struikelblok is de huishoudtoets. Het alternatieve plan van de G4 zou op 1 juli 2012 ingevoerd kunnen worden. Liever nog willen de gemeenten alle wijzigingen in de Wwb en de nieuwe Wet werken naar vermogen gelijktijdig invoeren op 1 januari 2013. Op 19 december spreekt de Eerste Kamer over de bijstandswet.